HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

3 septembrie 2020*

„Trimitere preliminară – Deșeuri – Transferuri – Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 – Deșeuri care fac obiectul procedurii de notificare și de acord scrise prealabile – Articolul 1 alineatul (3) – Transferuri care fac obiectul cerințelor de aprobare – Directiva 2008/98/CE – Articolul 5 alineatul (1) – Noțiunea de «subproduse» – Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 – Articolul 3 punctul 1 – Noțiunea de «subproduse de origine animală» – Transferuri ale unui amestec de subproduse de origine animală cu alte materiale”

În cauzele conexate C-21/19-C-23/19,

având ca obiect trei cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Curtea de Apel din Arnhem-Leeuwarden, Țările de Jos), prin deciziile din 19 decembrie 2018, primite de Curte la 15 ianuarie 2019, în procedurile penale împotriva

XN (C-21/19),

YO (C-22/19),

P. F. Kamstra Recycling BV (C-23/19),

cu participarea:

Openbaar Ministerie,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul E. Regan, președinte de cameră, și domnii I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič și C. Lycourgos (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 decembrie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru XN, YO și P. F. Kamstra Recycling BV, de M. J. J. E. Stassen și R. Laan, advocaten;

– pentru Openbaar Ministerie, de A. C. L. van Holland, în calitate de agent;

* Limba de procedură: neerlandeza.

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, C. S. Schillemans și M. H. S. Gijzen, în calitate de agenți;

– pentru guvernul francez, de J. Traband, D. Colas, A.-L. Desjonquères și C. Mosser, în calitate de agenți;

– pentru guvernul austriac, de J. Schmoll și G. Hesse, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de W. Farrell, F. Thiran și L. Haasbeek, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 martie 2020,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2006 privind transferurile de deșeuri (JO 2006, L 190, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 16, p. 172), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 135/2012 al Comisiei din 16 februarie 2012 (JO 2012, L 46, p. 30) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1013/2006”), a articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO 2008, L 312, p. 3), precum și a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 (Regulament privind subprodusele de origine animală) (JO 2009, L 300, p. 1).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor proceduri penale îndreptate împotriva XN, YO și P. F. Kamstra Recycling BV, în legătură cu transferuri de amestecuri de subproduse de origine animală și de alte materiale din Țările de Jos în Germania.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 1013/2006

3 Articolul 1 alineatele (1)-(3) din Regulamentul nr. 1013/2006 prevede:

„(1) Prezentul regulament stabilește proceduri și regimuri de control pentru transferul de deșeuri, în funcție de originea, destinația și ruta transferului, de tipul de deșeu transferat și de tipul de tratament care se aplică deșeului la destinație.

(2) Prezentul regulament se aplică transferurilor de deșeuri:

(a) între state membre, în interiorul Comunității […]

[…]

(3) Sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament:

[…]

(d) transferurile care fac obiectul cerințelor de aprobare din Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 [al Parlamentului European și al Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire a normelor sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman (JO 2002, L 273, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 44, p. 113)];

[…]"

4 Articolul 2 din Regulamentul nr. 1013/2006 prevede:

„În sensul prezentului regulament:

1. «deșeu» are sensul prevăzut la articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind deșeurile (JO 2006, L 114, p. 9, Ediție specială, 15/vol. 16, p. 45)];

[…]

34. «transfer» înseamnă transportul de deșeuri destinate recuperării sau eliminării, planificat sau care se desfășoară:
(a) între o țară și altă țară […]

[…]"

Directiva 2008/98

5 Articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2008/98 prevede:

„În măsura în care intră sub incidența altor acte legislative comunitare, se exclud din domeniul de aplicare al prezentei directive următoarele:

[…]

(b) subproduse de origine animală, inclusiv produse transformate care intră sub incidența Regulamentului [nr. 1774/2002], cu excepția produselor care urmează să fie incinerate, depozitate sau utilizate într-o instalație de producere a biogazului sau a compostului;

[…]"

6 Articolul 3 din această directivă, intitulat „Definiții", prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «deșeuri» înseamnă orice substanță sau obiect pe care deținătorul le aruncă sau are intenția sau obligația să le arunce;

[…]"

7 Potrivit articolului 5 din directiva menționată, intitulat „Subproduse”:

„(1) Pentru ca o substanță sau un obiect, care rezultă în urma unui proces de producție al cărui obiectiv principal nu este producerea acestuia, să nu fie considerat(ă) deșeu în sensul articolului 3 punctul 1, dar să fie considerat(ă) subprodus, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

(a) utilizarea ulterioară a substanței sau a obiectului este sigură;

(b) substanța sau obiectul pot fi utilizate direct, fără a fi supuse unei alte prelucrări suplimentare decât cea prevăzută de practica industrială obișnuită;

(c) substanța sau obiectul este produs ca parte integrantă a unui proces de producție; și

(d) utilizarea ulterioară este legală, și anume substanța sau obiectul îndeplinește toate cerințele relevante privind produsul, protecția mediului și protecția sănătății pentru utilizarea specifică și nu va produce efecte globale nocive asupra mediului sau a sănătății populației.

[…]”

Reglementarea referitoare la subprodusele de origine animală

– Regulamentul nr. 1774/2002

8 Intitulat „Definiții”, articolul 2 din Regulamentul nr. 1774/2002 prevedea:

„(1) În sensul prezentului regulament se aplică următoarele definiții:

(a) subproduse de origine animală: cadavre întregi sau părți de animale sau de produse de origine animală menționate la articolele 4, 5 și 6 care nu sunt destinate consumului uman, inclusiv ovule, embrioni și material seminal;

[…]

(d) material de categoria 3: subprodusele de origine animală menționate la articolul 6;

[…]”

9 Articolul 6 din acest regulament, intitulat „Materiile prime de categoria 3”, prevedea că „[m]ateriile prime de categoria 3 cuprind subproduse de origine animală care corespund următoarei descrieri sau orice material care conține astfel de subproduse”. Termenii „sau orice material care conține astfel de subproduse” erau de asemenea utilizați pentru definirea materialelor din categoriile 1 și 2 la articolele 4 și 5 din regulamentul menționat.

10 Articolul 8 din Regulamentul nr. 1774/2002, intitulat „Expedierea subproduselor de origine animală și a produselor prelucrate în alte state membre”, prevedea la alineatul (2) că primirea materialelor de categoria 1, a materialelor de categoria 2, a produselor prelucrate derivate din materiale de categoria 1 sau 2 și a proteinelor animale prelucrate trebuia să fie autorizată de statul membru de destinație. Alineatul (3) al acestui articol 8 prevedea că subprodusele de origine animală și produsele prelucrate menționate la alineatul (2) al articolului respectiv erau însoțite de un document comercial sau, în cazul în care regulamentul prevedea acest lucru, de un certificat de sănătate, și erau transportate direct la instalația de destinație, care trebuia să fie aprobată în conformitate cu același regulament.

– Regulamentul nr. 1069/2009

11 Considerentele (5), (6), (57) și (58) din Regulamentul nr. 1069/2009 au următorul cuprins:

„(5) Normele sanitare comunitare cu privire la colectarea, transportul, manipularea, tratarea, transformarea, prelucrarea, depozitarea, introducerea pe piață, distribuția, utilizarea și eliminarea subproduselor de origine animală ar trebui să fie stabilite într-un cadru coerent și cuprinzător.

(6) Aceste norme generale trebuie să fie proporționale cu riscul pentru sănătatea publică și animală pe care îl reprezintă subprodusele de origine animală atunci când acestea sunt manipulate de către operatori, în cursul diferitor etape ale procesului ce duce de la colectare la utilizarea sau eliminarea lor. Normele ar trebui să țină seama, de asemenea, de riscurile pentru mediu apărute în timpul acestor operațiuni. Cadrul comunitar trebuie să includă, după caz, norme sanitare legate de introducerea pe piață, inclusiv de schimburile comerciale intracomunitare și importul de subproduse de origine animală.

[…]

(57) În interesul coerenței legislației comunitare, este necesar a se clarifica relația dintre normele stabilite prin prezentul regulament și legislația comunitară referitoare la deșeuri. […]

(58) În plus, ar trebui asigurat ca subprodusele de origine animală amestecate sau contaminate cu deșeuri periculoase, enumerate în Decizia 2000/532/CE a Comisiei din 3 mai 2000 de înlocuire a Deciziei 94/3/CE de stabilire a unei liste de deșeuri în temeiul articolului 1 litera (a) din Directiva 75/442/CEE a Consiliului privind deșeurile și a Directivei 94/904/CE a Consiliului de stabilire a unei liste de deșeuri periculoase în temeiul articolului 1 alineatul (4) din Directiva 91/689/CEE a Consiliului privind deșeurile periculoase [(JO 2000, L 226, p. 3, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 91)], sunt […] expediate între state membre numai în conformitate cu Regulamentul [nr. 1013/2006]. […]”

12 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009 prevede:

„Prezentul regulament stabilește norme de sănătate publică și de sănătate animală referitoare la subproduse de origine animală și produse derivate, pentru a preveni și minimiza riscul afectării sănătății publice și animale generat de aceste produse și, în special, pentru a proteja siguranța lanțului alimentar și furajer.”

13 Articolul 3 din acest regulament prevede:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. «subproduse de origine animală» înseamnă corpuri întregi sau părți de corpuri de animale, produse de origine animală sau alte produse obținute de la animale, care nu sunt destinate consumului uman, incluzând ovule, embrioni și material seminal;

[…]

27. «deșeuri» înseamnă deșeuri astfel cum sunt definite la articolul 3 punctul 1 din Directiva [2008/98].”

14 Articolul 7 din regulamentul menționat, intitulat „Clasificarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate”, prevede la alineatul (1):

„Subprodusele de origine animală sunt clasificate în categorii specifice care reflectă nivelul de risc pentru sănătatea publică și animală reprezentat de aceste subproduse de origine animală, în conformitate cu listele stabilite la articolele 8, 9 și 10.”

15 Dispozițiile articolelor 12-14 din Regulamentul nr. 1069/2009 prevăd printre altele condițiile în care materialele din categoriile 1, 2 și 3, dacă reprezintă deșeuri, sunt eliminate sau recuperate prin coincinerare.

16 Articolul 41 din acest regulament, intitulat „Importul și tranzitarea”, prevede la alineatul (2):

„Prin derogare de la alineatul (1), importul și tranzitarea de:

[…]

(b) subproduse de origine animală sau produse derivate amestecate sau contaminate cu oricare dintre deșeurile enumerate ca periculoase în Decizia [2000/532] se fac doar cu respectarea normelor Regulamentului [nr. 1013/2006].

[…]”

17 Articolul 43 din Regulamentul nr. 1069/2009, intitulat „Exportul”, prevede la alineatul (5):

„Prin derogare de la alineatele (3) și (4), exportul de:

[…]

(b) subproduse de origine animală sau produse derivate amestecate sau contaminate cu oricare dintre deșeurile enumerate ca periculoase în Decizia [2000/532] se face doar cu respectarea normelor Regulamentului [nr. 1013/2006].”

18 Potrivit articolului 48 din Regulamentul nr. 1069/2009, intitulat „Controlul expedierii către alte state membre”:

„(1) Dacă un operator intenționează să expedieze material de categoria 1, material de categoria 2 sau făină de carne și oase sau grăsime animală provenită din materiale de categoria 1 sau de categoria 2 către un alt stat membru, operatorul în cauză informează autoritatea competentă a statului membru de origine și autoritatea competentă a statului membru de destinație.

Autoritatea competentă a statului membru de destinație decide în privința cererii depuse de operator într-un interval de timp determinat:

(a) să refuze primirea transportului;

(b) să accepte necondiționat transportul; sau

(c) să primească transportul în următoarele condiții:
(i) dacă produsele derivate nu au fost supuse sterilizării sub presiune, trebuie să fie supuse acestui tratament; sau

(ii) subprodusele de origine animală sau produsele derivate trebuie să se conformeze oricăror condiții pentru expedierea transportului justificate pentru protejarea sănătății publice și animale cu scopul de a se asigura că subprodusele de origine animală și produsele derivate sunt manipulate în conformitate cu prezentul regulament.

[…]

(6) Prin derogare de la alineatele (1)-(5), subprodusele de origine animală sau produsele derivate menționate până acum, care au fost amestecate sau contaminate cu oricare dintre deșeurile enumerate ca periculoase în Decizia [2000/532], vor fi trimise către alte state membre doar dacă fac obiectul cerințelor Regulamentului [nr. 1013/2006].

[…]"

– *Regulamentul (UE) nr. 142/2011*

19 Capitolul III din anexa VIII la Regulamentul (UE) nr. 142/2011 al Comisiei din 25 februarie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 și de punere în aplicare a Directivei 97/78/CE a Consiliului în ceea ce privește anumite probe și produse care sunt scutite de la controalele sanitar-veterinare la frontieră în conformitate cu directiva menționată (JO 2011, L 54, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1084 al Comisiei din 25 iunie 2019 (JO 2019, L 171, p. 100), conține un model al documentului comercial pentru transportul în interiorul Uniunii Europene al subproduselor de origine animală și al produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman, în conformitate cu Regulamentul nr. 1069/2009. Acest document, care, în conformitate cu punctul 4 din acest capitol III, trebuie să însoțească subprodusele de origine animală și produsele derivate în timpul transportului în cadrul Uniunii, menționează, în nota referitoare la rubrica I.31, intitulată „Identificarea mărfurilor", următoarele:

„[…] Se introduce un produs ales din lista de mai jos: […] [natura subprodusului de origine animală sau a produsului derivat] amestecat cu deșeuri nepericuloase [cod EURAL] […]"

Dreptul neerlandez

20 Articolul 1.1 alineatul 6 din Wet milieubeheer (Legea privind managementul de mediu) prevede:

„[…] Nu sunt în orice caz considerate deșeuri materialele, amestecurile sau obiectele care sunt subproduse în sensul articolului 5 din [Directiva 2008/98], atunci când aceste subproduse îndeplinesc condițiile stabilite în articolul citat anterior și criteriile indicate în acest scop într-o măsură de punere în aplicare adoptată în temeiul articolului menționat din [Directiva 2008/98] sau într-un decret adoptat de ministrul nostru."

21 Articolul 10.60 alineatul 2 din această lege prevede:

„Se interzice efectuarea de acte precum cele menționate la articolul 2 punctul 35 din [Regulamentul nr. 1013/2006, care definește noțiunea de «transfer ilegal»]."

Litigiile principale și întrebările preliminare

22 În cadrul a trei proceduri penale, Openbaar Ministerie (Ministerul Public, Țările de Jos) reproșează societății P. F. Kamstra Recycling, precum și XN și YO, două persoane fizice care lucrează pentru această societate (denumite în continuare, împreună, „inculpații"), faptul că, între 10 iunie 2011 și 19 iunie 2012, au transferat din Țările de Jos în Germania, fără nicio notificare prealabilă către

autoritățile competente și/sau fără acordul lor în conformitate cu Regulamentul nr. 1013/2006, un amestec de saramură și țesuturi animale, un amestec de reziduuri de grăsimi și saramură, un amestec de nămol de epurare și alte deșeuri (necunoscute), un amestec de nămol de epurare și deșeuri (din industria produselor lactate) și un amestec de nămol din tratarea apelor reziduale și concentrat de proteine.

23 Instanța de trimitere arată că cel puțin unu sau două dintre aceste amestecuri era constituit în parte din subproduse de origine animală și în parte din alte materiale și că subprodusele de origine animală constituiau în acest caz materiale de categoria 3 în sensul articolului 10 din Regulamentul nr. 1069/2009. Amestecurile menționate erau destinate utilizării într-o uzină de producere a biogazului din Germania.

24 Instanța de trimitere arată că problema care se ridică în prezentele cauze este aceea dacă transferurile amestecurilor menționate în actele de urmărire penală intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006 sau în cel al Regulamentului nr. 1069/2009.

25 Aceasta observă că Ministerul Public consideră că Regulamentul nr. 1013/2006 este aplicabil întrucât amestecurile astfel menționate trebuie calificate în continuare drept „deșeuri”. Potrivit acestuia, trebuie să se evalueze dacă este vorba despre subproduse de origine animală pe baza criteriilor menționate la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98, precum și pe baza definiției „subproduselor de origine animală” prevăzute la articolul 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009.

26 Instanța de trimitere adaugă că inculpații consideră că în speță ar trebui aplicat Regulamentul nr. 1069/2009, iar nu Regulamentul nr. 1013/2006, întrucât amestecurile menționate în actele de urmărire penală constituie subproduse de origine animală. Astfel, în ceea ce privește subprodusele de origine animală, Regulamentul nr. 1069/2009 ar prevala asupra Regulamentului nr. 1013/2006. În această privință, inculpații întemeiază afirmația potrivit căreia amestecurile menționate sunt subproduse de origine animală pe definiția noțiunii de „subproduse de origine animală” care figurează în regulamentul anterior privind subprodusele de origine animală, și anume Regulamentul nr. 1774/2002. Potrivit acestuia din urmă, noțiunea de „subproduse de origine animală” cuprinde și „orice material/orice amestec care conține subproduse de origine animală”.

27 Instanța de trimitere precizează că inculpații susțin că, deși Regulamentul nr. 1069/2009 nu mai menționează că materialele care conțin subproduse de origine animală trebuie să fie considerate subproduse de origine animală, totuși acesta nu a intenționat să aducă modificări definiției noțiunii de „subproduse de origine animală” care figurează în Regulamentul nr. 1774/2002. În susținerea acestei poziții, inculpații fac trimitere la un raport de expertiză din 10 martie 2016, care a fost dispus, în primă instanță, de rechtbank Gelderland (Tribunalul din Gelderland, Țările de Jos). Astfel, amestecurile de subproduse de origine animală (cu excepția amestecurilor de subproduse de origine animală care conțin deșeuri periculoase) s-ar încadra de asemenea în definiția noțiunii de „subproduse de origine animală” care figurează în Regulamentul nr. 1069/2009, indiferent de proporția dintre subprodusele de origine animală și celelalte materiale în cadrul amestecului.

28 Întrucât rechtbank Gelderland (Tribunalul din Gelderland) a urmat avizul care figurează în raportul de expertiză, acesta a achitat inculpații pentru faptele care le erau reproșate. Ministerul Public a declarat apel împotriva achitărilor respective la instanța de trimitere.

29 Aceasta din urmă arată că reiese din cadrul juridic relevant că Regulamentul nr. 1013/2006 nu se aplică transferurilor care fac obiectul regimului cerințelor de aprobare din Regulamentul nr. 1069/2009. Având în vedere poziția Ministerului Public, care consideră că un material care nu poate fi calificat drept „subprodus” în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98 constituie un „deșeu”, care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006, instanța de trimitere ridică mai întâi problema modului în care noțiunea de „subproduse” care figurează la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98 se corelează cu noțiunea de „subproduse de origine animală” care figurează în

Regulamentul nr. 1069/2009. Mai precis, aceasta ridică problema dacă un material care nu poate fi calificat drept „subprodus” în sensul directivei menționate poate fi totuși considerat un „subprodus de origine animală” în sensul acestui regulament și, prin urmare, poate fi exclus din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006 în temeiul articolului 1 alineatul (3) litera (d) din acesta.

30 În continuare, potrivit instanței de trimitere, este necesar să se interpreteze articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 pentru a se stabili modul în care trebuie înțeleasă excluderea din domeniul de aplicare al acestui regulament a transferurilor care fac obiectul cerințelor de aprobare din Regulamentul nr. 1069/2009. Se ridică în această privință problema dacă respectiva excludere privește transportul între două state membre al subproduselor de origine animală, indiferent de categoria în care se încadrează aceste materiale, sau transportul materialelor menționate la articolul 48 din Regulamentul nr. 1069/2009, care se limitează la „subproduse de origine animală” sau la „produse derivate”, în sensul acestei dispoziții, și anume materiale de categoria 1, materiale de categoria 2 și anumite produse derivate din acestea, inclusiv proteine animale prelucrate provenite din materiale de categoria 3.

31 În sfârșit, instanța de trimitere ridică problema dacă articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție vizează și transferurile de amestecuri de subproduse de origine animală cu alte materiale și, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă proporția dintre subprodusele de origine animală și celelalte materiale în amestec prezintă o importanță.

32 Potrivit instanței respective, este necesar în această privință să se stabilească dacă definiția noțiunii de „subproduse de origine animală” care figurează în Regulamentul nr. 1069/2009 constituie o modificare de fond în raport cu cea care figurează în Regulamentul nr. 1774/2002, în sensul că, în temeiul Regulamentului nr. 1069/2009, o cantitate de material amestecată cu o cantitate de subprodus de origine animală, indiferent de raportul de proporție dintre cele două cantități, nu mai poate fi calificată drept „subprodus de origine animală”, astfel încât transferul unui asemenea amestec intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006. Ea afirmă că o interpretare literală a acestei definiții care figurează în Regulamentul nr. 1069/2009 ar conduce la concluzia că acest regulament a intenționat să aducă această modificare, însă, în schimb, pe baza argumentelor menționate mai sus, care se întemeiază pe raportul de expertiză, s-ar putea trage concluzia inversă.

33 În aceste condiții, Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Curtea de Apel din Arnhem-Leeuwarden, Țările de Jos) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Un material care nu este un subprodus în sensul Directivei 2008/98 nu este, prin definiție, nici un subprodus de origine animală în sensul Regulamentului nr. 1069/2009, astfel încât acest material nu este exclus, în temeiul articolului 1 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1013/2006, din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006? Sau nu este exclus ca un material să se încadreze în definiția «subproduselor de origine animală» în sensul Regulamentului nr. 1069/2009 dacă acest material nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98, astfel încât acest material nu intră în mod automat sub incidența Regulamentului nr. 1013/2006?

2) Ce trebuie să se înțeleagă prin transferul care face obiectul cerințelor de aprobare din Regulamentul nr. 1774/2002 (în prezent Regulamentul nr. 1069/2009), în sensul articolului 1 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1013/2006: se referă la transportul (între o țară și altă țară) al subproduselor de origine animală, indiferent de categoria din care face parte materialul? Sau se referă la transportul materialului menționat la articolul 48 din Regulamentul nr. 1069/2009 (anterior articolul 8 din Regulamentul nr. 1774/2002), care se limitează la subprodusele de origine animală sau la produsele derivate în sensul acestei dispoziții, deci material de categoria 1, material de categoria 2 și anumite produse provenite din acesta, inclusiv proteine animale prelucrate provenite din material de categoria 3?

3) În cazul în care transferul care face obiectul cerințelor de aprobare din Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 (în prezent Regulamentul nr. 1069/2009), în sensul articolului 1 alineatul (3) teza introductivă și litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006, trebuie înțeles în sensul că se referă la transportul (între o țară și altă țară) al subproduselor de origine animală, indiferent de categoria din care face parte materialul, articolul 1 alineatul (3) teza introductivă și litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în continuare în sensul că se referă și la transferuri de amestecuri de subproduse de origine animală cu alte materiale și, în caz afirmativ, proporția dintre subprodusele de origine animală și celelalte materiale în amestec este relevantă? Sau un subprodus de origine animală își pierde caracterul de subprodus de origine animală, în sensul Regulamentului nr. 1069/2009, devenind un deșeu în sensul Regulamentului nr. 1013/2006, ca urmare a amestecării acestuia cu un alt material?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

34 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98 și articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1069/2009 trebuie interpretate în sensul că un material care nu poate fi calificat drept „subprodus" în sensul primei dintre aceste dispoziții poate fi totuși considerat un „subprodus de origine animală" în sensul celei de a doua dintre aceste dispoziții.

35 Pe de o parte, trebuie amintit că, potrivit articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98, un „subprodus" este o substanță sau un obiect care rezultă dintr-un proces de producție al cărui obiectiv principal nu este producerea acestei substanțe sau a acestui obiect și care îndeplinește o serie de condiții enumerate la acest articol 5 alineatul (1) literele (a)-(d). În plus, în conformitate cu articolul 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009, „subprodusele de origine animală" sunt corpuri întregi sau părți de corpuri de animale, produse de origine animală sau alte produse obținute de la animale, care nu sunt destinate consumului uman, incluzând ovule, embrioni și material seminal. Reiese astfel din aceste două dispoziții că, așa cum a arătat domnul avocat general la punctul 39 din concluzii, noțiunea de „subproduse" care figurează la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98 și cea de „subproduse de origine animală" definită la articolul 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009 nu coincid și nu fac nicidecum trimitere una la alta.

36 Pe de altă parte, articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98 prevede că un material care constituie un „subprodus" în sensul acestei dispoziții nu este considerat un deșeu care intră în domeniul de aplicare al acestei directive. Astfel, potrivit dispoziției menționate, noțiunile de „subprodus" și de „deșeu" care figurează în Directiva 2008/98 se exclud reciproc.

37 În schimb, reiese în special din cuprinsul articolelor 12-14 din Regulamentul nr. 1069/2009, din moment ce acestea prevăd, printre altele, condițiile în care subprodusele de origine animală din categoriile 1, 2 și 3, dacă constituie deșeuri, sunt eliminate sau recuperate prin coincinerare, că „subprodusele de origine animală" în sensul acestui regulament pot constitui „deșeuri" în sensul definiției care figurează la articolul 3 punctul 1 din Directiva 2008/98, la care face trimitere articolul 3 punctul 27 din Regulamentul nr. 1069/2009.

38 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98 și articolul 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009 trebuie interpretate în sensul că un material care nu poate fi calificat drept „subprodus" în sensul primei dintre aceste dispoziții poate fi totuși considerat un „subprodus de origine animală" în sensul celei de a doua dintre dispozițiile menționate.

Cu privire la a doua întrebare

39 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în sensul că sunt excluse din domeniul de aplicare al acestui regulament, în temeiul dispoziției menționate, toate transferurile de subproduse de origine animală care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009 sau doar unele dintre aceste transferuri, care răspund unor condiții specifice impuse de acest din urmă regulament.

40 Este necesar să se arate că Curtea a răspuns deja la această întrebare în Hotărârea din 23 mai 2019, ReFood (C-634/17, EU:C:2019:443), a cărei pronunțare a intervenit după data introducerii prezentei cereri de decizie preliminară.

41 În această hotărâre, Curtea a declarat că articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în sensul că transferurile de subproduse de origine animală care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009 sunt excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006, cu excepția ipotezelor în care Regulamentul nr. 1069/2009 prevede în mod expres aplicarea Regulamentului nr. 1013/2006.

42 Aceste ipoteze sunt cele care figurează la articolul 41 alineatul (2) litera (b), la articolul 43 alineatul (5) litera (b) și la articolul 48 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1069/2009, care privesc subproduse de origine animală amestecate sau contaminate cu deșeuri periculoase (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 mai 2019, ReFood, C-634/17, EU:C:2019:443, punctele 53-55).

43 Astfel, Curtea a considerat că articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 nu poate fi interpretat în sensul că nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, în temeiul dispoziției menționate, decât transferurile de subproduse de origine animală supuse procedurii prevăzute la articolul 48 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1069/2009, și anume materialele de categoria 1 și materialele de categoria 2 în sensul articolelor 8 și 9 din acest regulament, precum și anumite produse derivate din aceste materiale, cu excluderea subproduselor de origine animală de categoria 3 în sensul articolului 10 din regulamentul menționat, care rămân supuse Regulamentului nr. 1013/2006 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 mai 2019, ReFood, C-634/17, EU:C:2019:443, punctul 60).

44 Rezultă că, în scopul interpretării articolului 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 și, în consecință, al aplicabilității Regulamentului nr. 1069/2009, apartenența materialelor în cauză la categoria 1, la categoria 2 sau la categoria 3 este lipsită de importanță.

45 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în sensul că transferurile de subproduse de origine animală care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009 sunt excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006, cu excepția ipotezelor în care Regulamentul nr. 1069/2009 prevede în mod expres aplicarea Regulamentului nr. 1013/2006.

Cu privire la a treia întrebare

46 Prin intermediul celei de a treia întrebări, care trebuie înțeleasă ținând seama de informațiile rezumate la punctele 22 și 23 din prezenta hotărâre, care au fost furnizate de instanța de trimitere în legătură cu materiale care fac obiectul transferului în discuție în litigiul principal, această instanță solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție se aplică transferului unui amestec de subproduse de origine

animală de categoria 3 în sensul articolului 10 din Regulamentul nr. 1069/2009 cu alte materiale, caracterizate drept deșeuri nepericuloase, în sensul Regulamentului nr. 1013/2006, și, în caz afirmativ, dacă proporția subproduselor de origine animală în amestec este relevantă în acest sens.

47 Întrucât, astfel cum s-a amintit în cadrul examinării celei de a doua întrebări, articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 exclude din domeniul de aplicare al acestui regulament transferul de subproduse de origine animală care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009, cu excepția ipotezelor în care acest din urmă regulament prevede în mod expres aplicarea Regulamentului nr. 1013/2006, este necesar, pentru a răspunde la a treia întrebare, să se determine dacă Regulamentul nr. 1069/2009 este aplicabil unui amestec de subproduse de origine animală cu deșeuri nepericuloase.

48 Noțiunea de „subproduse de origine animală” astfel cum este definită la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1774/2002 coroborat cu articolele 4, 5 și 6 din acest regulament includea „orice material care conține astfel de subproduse”. Însă definiția noțiunii de „subproduse de origine animală” prevăzută la articolul 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009 și articolele 8, 9 și 10 din acest regulament, care se referă, respectiv, la materialele din categoriile 1, 2 și 3, nu mai precizează în mod expres că includ „orice material care conține astfel de subproduse”.

49 Din aceasta nu rezultă totuși că legiuitorul Uniunii a vrut să excludă din regimul instituit prin Regulamentul nr. 1069/2009 subprodusele de origine animală care sunt amestecate cu alte materiale.

50 În această privință, în primul rând, trebuie constatat că articolul 41 alineatul (2) litera (b) și articolul 43 alineatul (5) litera (b) din Regulamentul nr. 1069/2009 prevăd, fiecare, că importul și tranzitarea, pe de o parte, precum și exportul, pe de altă parte, de subproduse de origine animală amestecate sau contaminate cu oricare dintre deșeurile enumerate ca periculoase în Decizia 2000/532 se fac, prin derogare, doar cu respectarea normelor Regulamentului nr. 1013/2006.

51 De asemenea, alineatul (6) al articolului 48 din Regulamentul nr. 1069/2009 precizează că, prin derogare de la alineatele (1)-(5) ale acestui articol, subprodusele de origine animală sau produsele derivate prevăzute la aceste alineate, respectiv materialele de categoria 1 și materialele de categoria 2, precum și anumite produse derivate din aceste materiale, amestecate sau contaminate cu astfel de deșeuri periculoase, vor fi trimise către alte state membre doar dacă fac obiectul cerințelor Regulamentului nr. 1013/2006.

52 Or, dacă amestecurile de subproduse de origine animală cu deșeuri ar fi fost excluse în orice împrejurare din domeniul de aplicare al acestui regulament, inserarea în acesta din urmă a unor dispoziții derogatorii referitoare la amestecurile de subproduse de origine animală cu deșeuri periculoase nu ar fi fost necesară.

53 În al doilea rând, faptul că amestecul de subproduse de origine animală cu deșeuri intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009 este confirmat, așa cum a subliniat domnul avocat general la punctul 83 din concluzii, de dispozițiile Regulamentului nr. 142/2011, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare 2019/1084. În acest sens, deși modificările aduse prin regulamentul de punere în aplicare menționat nu sunt aplicabile faptelor în discuție în litigiul principal, este necesar să se sublinieze că Regulamentul nr. 142/2011 conține în prezent, în anexa VIII capitolul III, un model de document comercial pentru transportul în interiorul Uniunii Europene al subproduselor de origine animală și al produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman, în conformitate cu Regulamentul nr. 1069/2009, în care sunt menționate în mod expres, printre mărfurile care trebuie însoțite de acest document comercial în timpul transportului în cadrul Uniunii, amestecurile de subproduse de origine animală cu deșeuri nepericuloase.

54 În al treilea rând, trebuie arătat că, după cum a amintit domnul avocat general la punctele 73 și 74 din concluzii, reiese din lucrările pregătitoare referitoare la Regulamentul nr. 1069/2009 că legiuitorul Uniunii a examinat în mod specific problema regimului aplicabil transferului de amestecuri de subproduse de origine animală cu deșeuri nepericuloase și a exclus ca aceste amestecuri să intre în domeniul de aplicare al dispozițiilor derogatorii ale articolului 41 alineatul (2) litera (b), ale articolului 43 alineatul (5) litera (b) și ale articolului 48 alineatul (6) din acest regulament, excluzând astfel ca transferurile lor să facă obiectul dispozițiilor Regulamentului nr. 1013/2006.

55 Reiese, așadar, atât din existența dispozițiilor care prevăd un regim derogatoriu aplicabil amestecurilor de subproduse de origine animală cu deșeuri periculoase, cât și dintr-o examinare a Regulamentului nr. 142/2011 și din geneza Regulamentului nr. 1069/2009, că acesta din urmă se aplică transferului de amestecuri de subproduse de origine animală cu deșeuri nepericuloase.

56 În al patrulea rând, trebuie arătat că această concluzie este de natură să protejeze efectul util al dispozițiilor Regulamentului nr. 1069/2009 interpretate în lumina obiectivului urmărit de acest regulament.

57 Astfel, regulamentul menționat urmărește, pe de o parte, să stabilească un cadru coerent și cuprinzător de norme sanitare aplicabile, printre altele, transportului subproduselor de origine animală, care să fie proporționale cu riscul pentru sănătatea publică și animală pe care îl reprezintă subprodusele de origine animală atunci când acestea sunt manipulate de către operatori, în cursul diferitor etape ale procesului care duce de la colectare la utilizarea sau eliminarea lor, și care să țină seama de riscurile pentru mediu apărute în timpul acestor operațiuni. Pe de altă parte, așa cum reiese din considerentele (57) și (58) ale Regulamentului nr. 1069/2009, acesta urmărește de asemenea, în interesul coerenței legislației Uniunii, să clarifice relația dintre normele stabilite prin acest regulament și legislația Uniunii referitoare la deșeuri, în special Regulamentul nr. 1013/2006, în ceea ce privește exportul, importul și transferul între două state membre al subproduselor de origine animală (Hotărârea din 23 mai 2019, ReFood, C-634/17, EU:C:2019:443, punctul 49).

58 Prin urmare, legiuitorul Uniunii a intenționat prin Regulamentul nr. 1069/2009, adoptat ulterior Regulamentului nr. 1013/2006, să instituie un cadru cuprinzător de norme aplicabile transportului subproduselor de origine animală și să scoată, cu excepția unei derogări exprese, transferul subproduselor de origine animală pe care îl reglementează din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006 (Hotărârea din 23 mai 2019, ReFood, C-634/17, EU:C:2019:443, punctul 56).

59 Rezultă că, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 81 din concluzii, intenția legiuitorului Uniunii a fost ca toate transferurile de subproduse de origine animală, inclusiv transferurile de asemenea subproduse amestecate cu deșeuri, să intre în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009, supunând totodată regimului special prevăzut de Regulamentul nr. 1013/2006 transferurile amestecurilor de subproduse de origine animală cu deșeuri periculoase.

60 Este necesar să se precizeze că, în lipsa unor indicații în acest sens în Regulamentele nr. 1013/2006 și nr. 1069/2009, acestea trebuie considerate ca neprevăzând niciun prag minim în ceea ce privește proporția de subproduse de origine animală prezente într-un amestec al acestor produse cu deșeuri nepericuloase în scopul aplicării articolului 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 și a regimului instituit prin Regulamentul nr. 1069/2009.

61 Această precizare nu aduce însă atingere obligației organelor administrative și jurisdicționale competente de a aplica regimul instituit prin Regulamentul nr. 1013/2006 situațiilor în care reiese din indicii concrete, pertinente și concordante că operatorul în cauză a introdus în deșeurile care fac obiectul unui transfer o cantitate de subproduse de origine animală a căror prezență nu este justificată decât de scopul de a exclude aplicarea Regulamentului nr. 1013/2006 și de a provoca în mod artificial aplicabilitatea Regulamentului nr. 1069/2009.

62 Astfel, în asemenea cazuri, care indică existența unei practici abuzive, necesitatea menținerii efectului util al reglementării Uniunii impune aplicarea Regulamentului nr. 1013/2006, obiectul și finalitatea acestuia prevalând în aceste împrejurări asupra celor ale Regulamentului nr. 1069/2009.

63 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție se aplică transferului unui amestec de subproduse de origine animală de categoria 3 în sensul articolului 10 din Regulamentul nr. 1069/2009 cu alte materiale, caracterizate drept deșeuri nepericuloase în sensul Regulamentului nr. 1013/2006. Proporția subproduselor de origine animală în cadrul amestecului nu este relevantă în acest sens.

Cu privire la cheltuielile de judecată

64 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

1) Articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive și articolul 3 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 (Regulament privind subprodusele de origine animală) trebuie interpretate în sensul că un material care nu poate fi calificat drept „subprodus” în sensul primei dintre aceste dispoziții poate fi totuși considerat un „subprodus de origine animală” în sensul celei de a doua dintre dispozițiile menționate.

2) Articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2006 privind transferurile de deșeuri, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 135/2012 al Comisiei din 16 februarie 2012, trebuie interpretat în sensul că transferurile de subproduse de origine animală care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1069/2009 sunt excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1013/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 135/2012, cu excepția ipotezelor în care Regulamentul nr. 1069/2009 prevede în mod expres aplicarea Regulamentului nr. 1013/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 135/2012.

3) Articolul 1 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul nr. 1013/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 135/2012, trebuie interpretat în sensul că această dispoziție se aplică transferului unui amestec de subproduse de origine animală de categoria 3 în sensul articolului 10 din Regulamentul nr. 1069/2009 cu alte materiale, caracterizate drept deșeuri nepericuloase în sensul Regulamentului nr. 1013/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 135/2012. Proporția subproduselor de origine animală în cadrul amestecului nu este relevantă în acest sens.

Semnături